

Trolljegerne

Hvordan påvirker individuelle faktorer blant journalister i Stavanger Aftenblad deres holdning til kommentarfelt og moderering av disse?

Bacheloroppgave i journalistikk

Universitetet i Stavanger

2023

Solveig Aanensen Kleven, 260367

Veileder: Ragnhild Sofie Selstø

Forside

Bacheloroppgave

Studieprogram: Journalistikk

Opptaksår: 2020

Er oppgaven konfidensiell? NEI: JA:

Kan oppgaven benyttes til undervisningsformål (anonymt)? JA: NEI:

Forfatter

Studentnummer (6 sifre)	Navn
260367	Solveig Aanensen Kleven

Oppgavens tittel: Trolljegerne: Hvordan påvirker individuelle faktorer blant journalister i Stavanger Aftenblad deres holdning til kommentarfelt og moderering av disse?

Veileder: Ragnhild Sofie Selstø

Innholdsfortegnelse

1.0 Innledning	4
1.1 Bakgrunn	4
1.2 Problemstilling	4
1.3 Oppbygging av oppgaven	4
2.0 Teori	5
2.1 Journalistikkens samfunnsoppdrag	5
2.2 Kommentarfelt	6
2.2.1 Kommentarfeltet til Stavanger Aftenblad	6
2.3 Journalister og deres holdning til kommentarfelt	7
2.3.1 “The combative guardian”	7
2.3.2 “The reluctant ally”	8
2.3.3 “The willing collaborator”	8
2.4 Faktorer som kan påvirke journalistenes holdninger	8
3.0 Metode	9
3.1 Casestudie	9
3.2 Utvalg	10
3.3 Gjennomføring og begrunnelser	10
3.3.1 Kildeutvalg	10
3.3.2 Stavanger Aftenblad	12
3.4 Personvern og personvern hensyn	12
4.0 Presentasjon av funn og analyse	13
4.1 Journalistenes holdninger	13
4.1.1 “The combative guardian”	14
4.1.2 “The reluctant ally”	15
4.1.3 “The willing collaborator”	17
4.2 Faktorer som kan påvirke journalistenes holdninger	18
Journalistenes syn på de som kommenterer	19
Erfaring og alder	20
Stilling og rolle	21
Ressurser innad i organisasjonen	23
Hvor kommentarfeltet er	24
Type journalistikk og type sak	25
5.0 Konklusjon	26
Litteraturliste	28
Vedlegg: Intervjuguide	30

1.0 Innledning

1.1 Bakgrunn

Etter Pride helgen, september 2022, publiserte Stavanger Aftenblad en kommentar. Kommentaren ble skrevet av helgens frontsjef, Stella Marie Brevik. Få dager før feiringen hadde politisk redaktør i samme avis, Harald Birkevold, argumentert for å stenge alle kommentarfelt tilknyttet Pride. Han forventet hets og et usaklig ordskifte. Brevik derimot hadde enda troen på at kommentarfeltet kunne fungere som en saklig og positiv arena. Hun hadde ikke “rukket å miste helt troen på kommentarfeltet enda” (Brevik, 2022, 4 avsnitt). Kommentaren handler ikke om hvordan optimismen seiret. Den handler om hvordan Brevik så seg nødt til å følge Birkevolds anbefaling allerede på lørdagen (Brevik, 2022).

Denne bacheloroppgaven skal ikke handle om menneskene som førte til at kommentarfeltet ble stengt, men menneskene som har makt til å stenge dem. Den handler altså ikke om “netttrollene”, men om menneskene som må forholde seg til dem; trolljegerne. To mennesker innad samme mediehus hadde to svært ulike holdninger forbundet med kommentarfeltet og hvordan dette skulle modereres. Finnes det faktorer hos hver enkelt journalist som direkte påvirker hvilke holdninger de har og hvilke avgjørelser de tar i forbindelse med kommentarfeltet?

1.2 Problemstilling

Med utgangspunkt i dette spørsmålet har jeg utviklet følgende problemstilling:

Hvordan påvirker individuelle faktorer blant journalister i Stavanger Aftenblad deres holdning til kommentarfelt og moderering av disse?

1.3 Oppbygging av oppgaven

Oppgaven består av fem kapitler, inkludert innledende del. I andre kapittel presenteres teorigrunnlaget og i tredje kapittel presenteres oppgavens metode og gjennomførelse. Deretter legger jeg frem egne funn og analyserer disse opp mot teorien i fjerde kapittel. I femte og siste kapittel konkluderer jeg med at individuelle faktorer har en viss innvirkning på journalistenes

holdninger, og hvordan de forholder seg til kommentarfelt, men at de påvirker vesentlig mindre enn tidligere.

2.0 Teori

I denne oppgaven skal jeg forsøke å svare på hvordan individuelle faktorer blant journalister i Stavanger Aftenblad påvirker deres holdninger til kommentarfelt. For å forstå hva kommentarfelt har å si for journalister er det nyttig å utforske hvilken rolle dette har innad i det journalistiske samfunnsoppdraget.

2.1 Journalistikkens samfunnsoppdrag

I følge Sjøvaag (2020) kan vi se på journalistens samfunnsoppdrag som en kontrakt, mellom journalister og staten, men også mellom journalister og borgere i et samfunn (s. 17). I sin mest grunnleggende form er journalistens ansvar å gi borgere i et samfunn den informasjonen de trenger for å ta informerte valg i demokratiske prosesser (Sjøvaag, 2020, s. 16). Ansvaret tar ikke bare form ved informasjonsformidling, men også tilrettelegging for samfunnsdebatten (Brurås, 2020, s. 37- 38).

Kontrakten mellom journalister og samfunnsborgere forsterkes ved hjelp av både positive og negative rettigheter, og danner grunnlaget for pressens ansvar (Sjøvaag, 2020, s. 34).

Rettighetene er best presentert gjennom pressens etiske rammeverk: Vær Varsom-plakaten (Sjøvaag, 2020, s. 34). Allerede i punkt 1.2 i denne trekkes informasjon, debatt og samfunnskritikk frem som viktige journalistiske oppgaver. I samme punkt sies det at “pressen har et spesielt ansvar for at ulike syn kommer til uttrykk” (Pressens Faglige Utvalg, 2020).

Dette er et ansvar som også kommer til uttrykk utenfor Norges grenser. I følge Wolfgang (2021) har journalister et normativt ansvar for å tilrettelegge for offentlig diskurs, men også å sikre en viss form for mangfold innad denne (s. 139).

Med denne informasjonen kan vi si at en måte for pressen å overholde sitt ansvar for tilrettelegging av nyansert og mangfoldig debatt kan være kommentarfeltet.

2.2 Kommentarfelt

Kommentarfeltet ble introdusert for tradisjonelle nyhetsmedier i 1998, i Denver, Colorado. Muligheten til å kommentere digitale saker i avisen *The Rocky Mountain News* skulle aktivisere lesere og oppmuntre til diskursdeltakelse. Trenden spredte seg raskt og snart var kommentarfeltet regelen og ikke unntaket (Ferrucci & Wolfgang, 2021, s. 1010).

Kommentarfeltet skulle være en sosial arena som oppmuntret til saklig meningsutveksling. Før dets tid forholdt journalister seg hovedsakelig til nøye utvalgte maktkilder. Stemmene som ble trukket frem var dermed ikke alltid representative for det store mangfoldet som benytter seg av journalistiske medier. Kommentarfeltet derimot, gir alle mennesker, uansett bakgrunn, en mulighet til samfunnsdeltakelse (Ferrucci & Wolfgang, 2021, s. 1010).

Siden kommentarfeltets begynnelse har flere mediehus gått fra å romantisere kommentarfeltet til i mange tilfeller sett seg nødt til å stenge det. En viktig debattarena har etter hvert blitt fylt med hatefull retorikk og usakligheter (Ferrucci & Wolfgang, 2021, s. 1011).

I et forsøk på å bekjempe kommentarene som anses som problematiske bruker nyhetsmedier i dag strategier som forhåndsgodkjenning av kommentarer og registrering av navn, eller lar andre som benytter kommentarfeltet flagge kommentarer som de mener bør tas opp til vurdering (Wolfgang, 2021, s. 140). Slike strategier er også benyttet innad i Stavanger *Aftenblad*.

2.2.1 Kommentarfeltet til Stavanger *Aftenblad*

Aftenbladet besluttet å skjerpe reglene i forbindelse med sitt kommentarfelt i 2019, etter en pågående diskusjon om nettdebatten. Grunntanken i innstrammingen var å kreve mer av dem som kommenterer, og med dette heve standarden. Retningslinjene som ble satt krever fullt navn på kommentatorer, etisk holdning, god debattskikk, respekt for opphavsrett og kortfattetthet (Gundersen, 2019).

I følge en av kildene jeg har intervjuet i forbindelse med denne oppgaven overholdes reglene for transparens gjennom et eget verktøy kalt *Disqus*, som krever kjent avsender.

Retningslinjene står i begynnelsen av alle åpne kommentarfelt. Journalistene må selv aktivt åpne for at det skal være mulig å kommentere under sakene som blir publisert. Avisen har i

tillegg et fast samarbeid med et svensk selskap kalt Interaktiv Sikkerhet. De modererer kommentarfelt på Aftenbladets vegne og har en blanding av menneskelige moderatører og AI. Kilden forklarte også at det er journalister innad i mediehuset som følger med på og modererer kommentarfelt på sosiale medier.

2.3 Journalister og deres holdning til kommentarfelt

Parallelt med at kommentarfelt og mediehusene som bruker dem har utviklet seg, har journalister utviklet ulike holdninger til dem. Holdningene kan ifølge forskning ofte kobles til individuelle karakteristikk, som alder, hvor de jobber og personlig erfaring innen feltet (Wolfgang, 2021, s. 140).

Disse karakteristikkene har dannet grunnlag for en rekke ulike kategoriseringer av journalister innen forskningsmiljøet. Blant annet skiller Robinson (2010) mellom det han kaller “traditionalists” og “convergers”, der førstnevnte ofte er veteraner innen feltet, og sistnevnte ofte er yngre journalister som for det meste arbeider online. Veteranene mente gjerne at det burde foreligge et tydelig skille mellom dem og publikum, mens nyere journalister var åpne for større grad av deltakende journalistikk (Robinson, 2010, sitert i Wolfgang, 2021, s. 141- 142).

Wolfgang (2021) konkluderer med lignende funn i sin studie og legger frem tre kategorier (s. 145).

2.3.1 “The combative guardian”

“The combative guardian” ser på brukerinnhold som en trussel mot journalistikk. Journalisten benytter profesjonelle normer til å argumentere for sitt ståsted og anser mennesker som benytter seg av kommentarfelt som amatører. Vedkommende understreker kommentarer av dårlig kvalitet for å støtte oppunder dette, og ønsker et tydelig skille mellom journalister og dem som benytter kommentarfelt. De er ute etter å beskytte journalistens autonomi, og mener “troll” nå overkjører det som eksisterer av saklig diskurs. Ordet “troll” blir brukt aktivt av disse aktørene (Wolfgang, 2021, s. 145).

2.3.2 “The reluctant ally”

“The reluctant ally” kan på lik linje som “the combative guardian” oppfatte kommentarfelt som en trussel, men gjenkjenner også dets potensial. Journalisten anerkjenner at kommentarfelt nå er en permanent del av deres arbeidshverdag, men etterspør tiltak for å gjøre dem bedre. Tiltakene vedkommende ønsker er først og fremst i journalistens beste interesse, og søker å beskytte deres egen autonomi. De etterspør transparens og ansvar fra kommentatorer, og mener anonymitet og useriøse kommentarer er problemet (Wolfgang, 2021, s. 146).

2.3.3 “The willing collaborator”

“The willing collaborator” ser på kommentatorer som en alliert og benytter normative uttalelser for å argumentere for sitt standpunkt. Journalisten ønsker å finne nye måter å engasjere publikum på og mener at mennesker som benytter kommentarfelt kan komme med verdifulle innspill. Dette er den eneste kategorien som søker å myndiggjøre kommentatorer, ved å etterspørre verktøy som kan bidra til selvstyre i kommentarfelt. Fokuset deres er mindre på det å forhindre negativt innhold, og mer på å oppmuntre til deltakelse (Wolfgang, 2021, s. 146- 147).

Hvilken kategori en journalist kan plasseres i, og dermed også hvilke holdninger de innehar, kan sies å bli påvirket av ulike faktorer

2.4 Faktorer som kan påvirke journalistenes holdninger

Kommentarfeltet kan potensielt bidra til å oppfylle journalistikkens normative oppdrag; å tilrettelegge for offentlig diskurs. Samtidig er kommentarfeltene en stor kilde til frustrasjon for journalister, spesielt for mer tradisjonelle journalister. Disse journalistene trådte gjerne inn i rollen sin før kommentarfeltet og deltakende journalistikk var utbredt. De er typisk mer avvisende til kommentarfelt og forsøker å tydeliggjøre skille mellom eget arbeid og kommentarbidrag. Disse journalistene ser ofte på kommentarfeltet som en trussel for egne profesjonelle normer (Ferrucci & Wolfgang, 2021, s. 1013).

Journalister som er sosialisert inn i nyhetsrom i nyere tid setter i følge forskning større pris på digitale medier. De er ofte mer åpne for kommentarfelt og det er mer sannsynlig at disse journalistene oppsøker dem, oppmuntrer til deltakelse og ser på kommentarer som en

vesentlig mindre trussel enn sine mer erfarne motstykker. For dem er kommentarfelt på sitt verste et potensielt irritasjonsmoment (Ferrucci & Wolfgang, 2021, s. 1014).

Beskrivelsene over er forøvrig to ekstremer på en skala. De aller fleste journalister ser på kommentarfelt som en mindre trussel for profesjonell journalistikk (Ferrucci & Wolfgang, 2021, s. 1014).

Dette er tre standpunkt som kan sees i sammenheng med de ulike typene “trolljegere” som blir presentert i punkt 2. 3. Alder og erfaring, ikke bare i år, men med digitale medier, kan ut ifra dette se ut til å ha en effekt på hvilken holdning den enkelte journalist har til kommentarfelt. Det er med denne hypotesen jeg utførte en casestudie.

3.0 Metode

3.1 Casestudie

Det finnes utallige definisjoner og forståelser av hva en case er, men felles for disse er at det er en studie av en eller noen få undersøkelsesenheter. I en casestudie fokuserer vi på en spesifikk enhet, eller flere forskjellige typer enheter, avgrenset i tid og rom. Enhetene eksisterer på ulike nivåer, der laveste nivå består av absolutte enheter. Den vanligste typen absolutte enheter er enkeltindivider. På et høyere nivå finner vi en kollektiv enhet, som består av flere absolutte enheter, som samlet for eksempel kan utgjøre en organisasjon (Jacobsen, 2022, s. 104).

Metoden i denne bacheloren er en såkalt enkelcase- studie. Dette gir oss “tykke”, virkelighetsnære beskrivelser av virkeligheten, og er spesielt nyttig når en skal forsøke å få frem samspillet mellom aktører og en større kontekst (Jacobsen, 2022, s. 106). De detaljerte beskrivelsene som kommer frem i casestudier kan hjelpe oss å avdekke årsakssammenhenger og studien kan dermed benyttes til å forklare hvordan hendelser påvirker hverandre (Jacobsen, 2022, s. 107). Denne typen studie er altså sterk på teoretisk generalisering, men svak når det kommer til statistisk generalisering (Jacobsen, 2022, s. 111).

For å få frem beskrivelser som hjelper oss å forklare hvordan faktorer påvirker hverandre trenger vi et utvalg av enheter.

3.2 Utvalg

Begrepet enhet har ulike betydninger, avhengig av hvilken metode en har benyttet for innsamling (Jacobsen, 2022, s. 191). Innad en undersøkelse som denne, der det har blitt foretatt individuelle intervju, er enhetene vi refererer til personer (Jacobsen, 2022, s. 192).

En undersøkelse er en avgrensning av temaer og fenomener, kontekst, tid, personer og hendelser. Utvelgelse av temaer, fenomener og kontekst gjør vi når vi jobber med problemstillingen (Jacobsen, 2022, s. 191). Hvilke utvalgsriterier vi benytter er sterkt knyttet opp mot denne, noe som gjør at vi kan referere til kvalitative undersøkelser som formålsstyrte. Det er altså formålet med undersøkelsen som bestemmer hvem og hva vi velger å fokusere på (Jacobsen, 2022, s. 195).

Jacobsen (2022) deler utvelgelse inn i tre steg. Første steg er å få oversikt over hvem du ville undersøkt om du hadde ubegrenset tid og ressurser. Altså alle enheter vi teoretisk sett er interessert i. Dette kaller vi “den teoretiske populasjonen” (s. 192). Neste steg går ut på å avgrense denne populasjonen, ved hjelp av ekskluderings- og inkluderingsriterier (Jacobsen, 2022, s. 193).

Når disse kriteriene er på plass skal utvalgsriteriene spesifiseres i tredje og siste steg. Det finnes flere ulike metoder for utvelgelse for å sikre bevissthet rundt valg av kilder (Jacobsen, 2022, s. 194). Dette er metoder som tilfeldig utvalg, bredde og variasjon, informasjon, det typiske, det ekstreme, snøballmetoden, replikasjon eller en kombinasjon av alle disse (Jacobsen, 2022, s. 195- 198). Sistnevnte metode gir mer fleksibilitet, og kan hjelpe oss å sikre at utvalget blir mer representativt. Dette er fordi denne metoden tar kontinuerlig stilling til hvorvidt utvalget gir oss den informasjonen vi trenger eller ei (Jacobsen, 2022, s. 198).

3.3 Gjennomførelse og begrunnelser

3.3.1 Kildeutvalg

Denne oppgaven, og dens utvalg, er formålsstyrt. Det vil si at valgene som har blitt tatt i metoden styres av problemstillingen (Jacobsen, 2022, s. 195). Jeg har valgt kilder basert på problemstillingens kjerne, nemlig om individuelle faktorer har noe å si for journalistenes holdninger. Faktorer nevnt i teorien er blant annet erfaring og alder. Dermed har jeg valgt ut

en kvinne og en mann med henholdsvis 25 og 23 års erfaring, og en kvinne og en mann med henholdsvis 5 og 7 års erfaring. De to sistnevnte er 27 og 30 år, de førstnevnte 47 og 55 år. Alle har tidligere erfaring med moderering, flere som frontsjef, og en med redaktøransvar.

Utvelgelse av enheter i denne oppgaven følger stegene beskrevet av Jacobsen (2022, s. 192). I denne oppgaven er den teoretiske populasjonen alle journalister i Norge. Dette er en for stor populasjon i forhold til oppgavens størrelse, dermed avgrenset jeg populasjonen til journalister i Stavanger Aftenblad. I neste steg valgte jeg ut inkluderings- og ekskluderingskriterier, som for eksempel alder, ved at jeg oppsøkte journalister mellom 25 og 35, og mellom 45 og 55.

Jeg har i hovedsak benyttet utvalgsmetoden “informasjon”, ved å ha valgt enheter basert på hvilke mennesker jeg tror kan gi meg mye og god informasjon (Jacobsen, 2022, s. 196). Samtidig har jeg brukt tid på å velge kilder basert på trekk som kan bidra til å gjøre dem mer representative. Trekk som alder, kjønn og stilling. Jeg har også tatt stilling til om informasjonen de har gitt meg er fornuftig i forbindelse med problemstillingen, og kan dermed sies å til en viss grad ha benyttet en kombinasjon av de ulike metodene (Jacobsen, 2022, s. 198).

Bare fordi en kvalitativ studie, og utvalget i disse, er formålsstyrt betyr ikke dette at størrelsen til utvalget ikke har noe å si. Men, det er vanskelig å stille et fast krav til mengde enheter i kvalitative undersøkelser. Dette er fordi vi i motsetning til kvantitative studier ikke er opptatt av antallet mennesker, men hva det enkelte mennesket har å si om et gitt fenomen (Jacobsen, 2022, s. 202). Nødvendig antall avgjøres dermed av hvor fokusert problemstillingen er og på hvor homogen gruppen er (Guest et al. 2006, Mason 2010, sitert i Jacobsen, 2022, s. 214).

Utvelgelse av kilder i denne oppgaven har vært en kontinuerlig prosess der jeg har tatt stilling til om enhetene jeg har valgt kan gi et representativt bilde til tross for liten størrelse. Utvalget skulle ideelt sett vært større, men gir fortsatt stor innsikt i holdningene til den enkelte journalist. Jeg mener de fire kildene passer oppgavens størrelse, spesielt med utgangspunkt i bredde når det kommer til alder og kjønn. Jeg er også av den oppfatning at avgrensningen til en enkelt avis bidrar til å løfte det noe minimale utvalget.

For å overholde anonymitet og gjøre analysen mer ryddig har jeg gitt de fire kildene følgende henvisninger, basert på kjønn og alder:

- Mann, 55 år gammel= M55
- Kvinne, 47 år gammel= K47
- Mann, 30 år gammel= M30
- Kvinne, 27 år gammel= K27

3.3.2 Stavanger Aftenblad

Ut fra en avgrensning av case studerer vi den konteksten der et fenomen finner sted (Jacobsen, 2022, s. 106). I denne oppgaven har jeg valgt å finne ut hvilke faktorer som påvirker holdningene fire journalister har til kommentarfeltet i Stavanger Aftenblad.

Stavanger Aftenblad er en regionavis som dekker Rogaland. Avisen ble grunnlagt i 1893 og eies i dag av Schibsted. Kjersti Sortland ble sjefredaktør i 2022 (Garvik, 2023). Samme år var Aftenbladet den syvende største avisen målt i opplag (Medienorge, 2022).

Avisen er valgt på bakgrunn av størrelse og området den dekker. Den er stor nok til å forhåpentligvis kunne si noe som er representativt for en større enhet, men ikke så stor at eventuelle slutninger mister validitet. Avisen er svært etablert i regionen, og dekker det aller meste av nyheter, fra kultur og sport, til både lokale og nasjonale nyheter.

Når jeg skriver “kommentarfelt” gjelder dette hovedsakelig kommentarfeltene på Stavanger Aftenblad sin URL. Et punkt i drøftingen er likevel hvordan hvilken flate for kommentarfelt innvirker på journalistenes holdning til dem, og dermed vil også kommentarfelt der avisen er aktiv på sosiale medier, henholdsvis Facebook, være inkludert. Avisen er også aktiv på Instagram, men denne plattformen inkluderes ikke, da den ikke ble tatt opp som en problematisk flate. Det vil være tydeliggjort i teksten hvilke kommentarfelt jeg henviser til.

3. 4 Personvern og personvern hensyn

Forskningsetikk har som grunntanke å balansere forholdet mellom behovet for forskning og respekt for enkeltmennesket og dets privatliv. Å samle inn og oppbevare personinformasjon

krever kunnskap, ikke bare om etikk, men også om regel- og lovverk (Østbye et al, 2013, s. 35).

I henhold til forskningsetiske retningslinjer har all korrespondanse utover initiell kontakt foregått over kryptert studentmail. Opptak har blitt utført ved hjelp av Diktafon og blitt overført til Nettskjema.

Offentliggjøring av forskningsresultater er et kritisk punkt hva gjelder personvern, særlig innen kvalitativ forskning. Her benyttes sitater, og ofte vil beskrivelser ha detaljer som kan være identifiserende. Dermed er det viktig at den som blir intervjuet er gjort oppmerksom på at resultatene i forskningen kan gjøre vedkommende gjenkjennbar, selv når personen er anonymisert på andre måter (Østbye et al, 2013, s. 37).

Avisen jeg har tatt utgangspunkt i er stor, og har mange ansatte. Samtidig identifiseres kildenes kjønn og alder, og i noen sammenhenger stilling. Dermed er det rimelig å anta at mennesker som leser oppgaven kan gjenkjenne kildene. Dette er alle kildene kjent med, og de har alle signert samtykkeskjema.

4.0 Presentasjon av funn og analyse

For å svare på problemstillingen har jeg delt denne delen i to. Først sorterer jeg uttalelser fra de ulike kildene inn i kategoriene som er presentert i teorigrunnlaget. Deretter presenterer og analyserer jeg hvilke faktorer som kan være bakgrunnen for at kildene innehar disse holdningene. For å tydeliggjøre skillet mellom forskningen i teorigrunnlaget og egne funn henviser jeg til de jeg har intervjuet som "kilder".

4.1 Journalistenes holdninger

Tidlig i intervjuprosessen ble deler av teorigrunnlaget bekreftet. På spørsmål om måten avisen moderer er noe som blir diskutert blant kolleger var svaret følgende:

“Det kommer opp med jevne mellomrom. Jeg tror det er uenighet. Jeg tror det er to, tre leirer ute og går”, K27.

Vedkommende beskrev disse leirene som “steng de, ferdig med saken”, de som ønsket å åpne kommentarfelt, men ikke stolte på modereringen utenfra og de som ønsket åpne kommentarfelt og mente modereringen utenfra var god nok.

På mange måter kan dette minne om en versjon av de tre ulike typene Wolfgang (2021) nevner i sin forskning (s. 145- 147). Det som forøvrig ble tydelig var at ingen av kildene mine kunne plasseres i en enkelt bås, men at alle hadde utsagn som kunne plasseres i minst to av dem.

4.1.1 The combative guardian”

Av uttalelser som passet innunder denne kategorien var hovedsakelig de som fortalte noe om hvordan kildene så på dem som kommenterte under Aftenbladets URL. Ingen av kildene ville beskrive kommentatorene som amatører. Tvert imot anses de som kommenterer inne på Aftenbladets nettsider som veteraner, om ikke nødvendigvis i en særlig positiv konnotasjon. Holdninger som går igjen derimot er at ingen mener det er særlig høy kvalitet på det disse “veteranene” kommenterer. Tvert imot beskrives ofte dette kommentarfeltet som en møteplass for konflikt.

Det blir en meningsutveksling mellom en liten gruppe menn. Disse menneskene har snakket sammen her i ti år og er egentlig bare ute etter å fyre hverandre opp. De har en enorm glede av å sitte å krangle med hverandre i våre kommentarfelt. Det tenker jeg ikke er en forpliktelse vi har å legge til rette for. De kan krangle andre steder, M55.

En av kildene nevner hvordan denne typen brukerinnehold kan oppleves som en trussel mot journalistikk. Hun trekker da frem en personlig opplevelse fra da hun skrev en ytring om voldtekt, i en større avis, i 2017.

Når du for første gang skal ytre deg også får du 2000 kommentarer som ikke er spesielt hyggelige, da har du ikke lyst til å ytre deg igjen. Og det mener jeg er mer skadelig for demokratiet enn å stenge kommentarfeltet. Det er mer skadelig for demokratiet at minoriteter, kvinner, ikke vil stille opp i debatt, K27.

Et av de aller tydeligste argumentene for et strengere syn på kommentarfeltet gikk også igjen blant flere av kildene.

Jeg blir marginalt imponert av argumentet om at Aftenbladet skal være et sted som skal være så åpent som mulig. I dagens mediesamfunn har alle en talerstol. Det er ikke sånn at Aftenbladet har noen form for monopol som gjør at vi har en forpliktelse til å slippe alle stemmer til, M55.

4.1.2 “The reluctant ally”

Kildene og deres holdninger stemte mest overens med denne typen journalist. Uavhengig av alder, år med erfaring, eller andre lignende faktorer, befant alle fire seg i nærheten av en mellomting. Denne typen er kanskje spesielt passende, da “motvillig alliert” er svært beskrivende for deres holdning.

Selv når en av kildene beskriver hvordan en av hans første handling i jobben som redaktør var å stramme inn reglene for kommentarfeltet ytterligere, er dette tydelig.

“Frem til i fjor sto kommentarfelt som default åpne. Nå står de som default stengt. Vi har også tatt en overordnet beslutning på at vi fortsatt vil ha åpne kommentarfelt på det aller meste av meningsstoff, sport og kultur”, M55.

Samtidig som vedkommende fastsatte en ny hovedregel som på mange måter gjør kommentarfelt mindre tilgjengelig, sto han fast ved at enkelte journalistiske kategorier skulle være unntatt denne endringen.

“Det handler om et ønske om å heve kvaliteten til det som blir kommentert, og å sørge for at det er et trygt sted for mindre profesjonelle kommentatorer som kan melde seg på uten å bli skjelt ut”, M55.

Avgjørelsen bunnet altså ikke i en fiendtlighet mot kommentarfeltet som en enhet, men i et forsøk på å forbedre det. Ønsket om forbedring var sterkt forbundet med nettopp det normative ansvaret til journalister.

“Jeg synes det er vanskelig. Vi skal ha ganske høy terskel for å sensurere. Ytringsfriheten står jo sterkt. Det å moderere er en jobb som krever at du setter deg inn i hvor grensen skal gå”, K47.

Kildene delte altså en tanke om at kommentarfeltet har kommet for å bli, og at dette krever et mer bevisst forhold til det fra journalistenes side.

At vi ikke bare lar det skure og gå, for det har man ikke råd til i forbindelse med PFU. Også ikke minst sørge for at det ikke blir sittende en liten gruppe kranglefanter med mye tid og mye på hjertet, M55.

Dette er en tanke som blir gjentatt av M30, spesielt forbundet med det faktum at kommentarfelt på Aftenbladets nettsider i utgangspunktet er stengt.

Jeg synes journalister bør ha et bevisst forhold til kommentarfelt. Hvis vi har en default setting på at de er lukket, så burde vi være bevisste på å åpne dem. Også burde en følge med i kommentarfeltet og se om en kan få noe matnyttig, M30.

Et annet ansvar som blir trukket frem av kildene er ikke nødvendigvis knyttet til tradisjonelle normative roller hos journalisten. De beskriver i større grad en “barnevaktrolle” kontra en “portvaktrolle”, og mener de i ulik grad er ansvarlige for menneskene som gjør kommentarfeltet til et utrygt sted.

Jeg føler ikke at det er sånn at vi begrenser noens ytringsfrihet ved å stenge kommentarfelt, men jeg mener vi har et visst ansvar, for det er vi som har latt disse kommentarfeltkrigerne løpe løpsk i alle år. Så en del av meg syns det er litt feigt å bare stenge det, og at vi burde satt inn mer ressurser for å forbedre debatten, K27.

Det er altså ressursmangel som i stor grad blir trukket frem når kildene diskuterer det å stenge kommentarfelt som initielt har vært åpne.

Det går fort fra null til hundre i et kommentarfelt. Hvis det først tar av blir det fort til at en velger å stenge det. Jeg mener jo at sånn skal det egentlig ikke være, for det er en litt feig beslutning, K27.

Spesielt trekker flere inn gråsonen flere av kommentarene befinner seg i, og hvordan ytringer som ikke nødvendigvis er grunnlag for å fjerne, fortsatt bidrar til en ugunstig retorikk i kommentarfeltet.

“Jeg er veldig for at det skal være høyt under taket og mener ytringsfrihet er kjempeviktig, men noen av tingene som blir skrevet bør ikke stå i et offentlig kommentarfelt, selv om det er innenfor ytringsfrihetens grenser”, M30.

4.1.3 “The willing collaborator”

På lik linje som at de færreste befant seg i første kategori var få av kildene gjenkjennelige i siste. Flere av dem understreket likevel en optimisme i forbindelse med kommentarfelt som er gjenkjennelig i denne kategorien.

“Jeg skal ikke bare svartmale det, det er ofte folk i kommentarfeltet kan stille betimelige spørsmål eller påpeke feil. Det er nyttig”, K27.

Alle kildene trekker frem positive aspekter ved å gi mennesker en arena for ytring. De beskriver kommentarfeltet som en “lyttepost” som kan fortelle mediehuset noe om hva leserne er opptatt av, og et sted en kan bygge samhold og styrke relasjonen til leserne.

Aftenbladets kommentarfelt kan være bra for mye, spesielt når det er en god nyhet. Det er en god måte for oss å skape og opprettholde et forhold med leserne våre, men også for å få inn tips hvis det er noen som kommer med en ny vinkel eller noe vi ikke har tenkt på, K27.

Det normative ansvaret som ligger i bunn blir understreket av K47.

Det er mange som aldri kommer til orde i våre spalter. Det er mange høyt utdannede mennesker, eksperter, ledere, folk med politiske verv, som får komme til ordet. Det er få vanlige folk, og sånn sett tjener kommentarfeltet den rollen som handler om at folk flest skal få ytre seg, K47.

Hun trekker med andre ord inn selve bakgrunnen for kommentarfeltet da det var i sin spede begynnelse: å være en arena for å sikre mangfold.

Et motargument er jo at det er nok av plattformer der folk kan ytre seg. Men det er jo litt av samfunnsoppdraget vårt, at vi skal være den lille manns talerør. Det er noe vi

bør prøve å få til i journalistikken, men der er vi ikke så gode. Det er jo derfor en har tviholdt på kommentarfeltet, for det holder ytringsfrihetens fane høyt og ønsker å legge til rette for bred debatt og lav terskel. Sånn sett er kommentarfeltet viktig, det er bare synd at det er så mye grums, K47.

Kun en av kildene passet noenlunde inn i siste kategori av journalist. Denne personen var spesielt opptatt av å se potensial til å bruke kommentarfeltet som et hjelpemiddel i eget arbeid. Dette er et trekk som understrekes i forskningen, at vedkommende ikke bare er positiv til dem som kommenterer, men aktivt bruker kommentarfeltet som en ressurs i eget arbeid (Wolfgang, 2021, s. 146- 147).

”Når jeg velger å ha åpent kommentarfelt følger jeg med på om det kommer noe spennende der som kanskje kan bli en oppfølgingssak. Kanskje kan jeg få noen synspunkter og perspektiver jeg ikke hadde tenkt på ellers”, M30.

Vedkommende ga uttrykk for en optimistisk holdning til kommentarfeltet og hva et åpent et kunne ha å si for avisen.

Jeg tror at åpne kommentarfelt bidrar til åpenhet og kan være et møtepunkt mellom oss som avis og folket. Jeg tror det kan bidra til at vi fremstår mer troverdige i en tid der det finnes mye konspirasjonsteorier og folk har forskjellige syn på “main- stream media”. Jeg synes det er viktig at folk skal få kalle oss det, og at de skal få kritisere vår journalistikk. Sånn sett tror jeg kommentarfeltene noen ganger kan skjerpe oss litt, M30.

Men, selv denne kilden kunne beskrives som noe nølende ved nærmere ettertanke.

“Kanskje kan kommentarfeltet på en god dag være litt skjerpende. Kanskje. På en god dag”, M30.

4. 2 Faktorer som kan påvirke journalistenes holdninger

Spørsmålet er så, hvilke faktorer er det som påvirker holdningene som vises over?

Journalistenes syn på de som kommenterer

Alle kildene er samstemte om en ting: menneskene som benytter kommentarfeltet på Aftenbladets egen URL er gjengangere.

“Jeg har inntrykk av at det er en fast kjerne, at det er mange av de samme som går igjen”, K47.

Dette støttes blant annet opp av undersøkelser Aftenbladet selv har utført for å finne ut hvem som benytter deres kommentarfelt.

“Det siste året vi målte var 2021. Da hadde Aftenbladet på sin URL rundt 75 000 kommentarer. De 20 mest aktive personene i våre kommentarfelt sto for nesten halvparten av disse”, M55.

Alle kildene beskriver denne faste kjernen som en liten gruppe menn, som benytter kommentarfeltet til å diskutere med hverandre om temaer som sjeldent er relatert til saken de kommenterer under. Retorikken som finner sted beskrives som “trollete” og “ekskluderende”.

Jeg har inntrykk av at det er mange av de samme som kommenterer, typisk litt eldre menn. Jeg tenker ofte at de kanskje ikke forstår hva det innebærer å kommentere. De er gjerne opptatt av de samme temaene, og forsøker å få debatten til å handle om disse, nesten uansett hva saken egentlig handler om, M30.

Kildene har også en formening om kommentatorenes utdanningsnivå og politiske legning.

“Jeg har inntrykk av at det ikke er de høyest utdannede, og at det er mange som tilhører høyresiden”, K47.

En faktor som påvirket kildenes holdning var altså hvordan de så på dem som benyttet kommentarfeltet. Det er rimelig å anta at dersom kildene ser de som benytter kommentarfeltet i et negativt lys, vil dette ha en innvirkning på hvilken holdning de har til kommentarfeltet som en helhet. To andre faktorer som hadde noe å si for kildenes holdninger var erfaring og alder.

Erfaring og alder

Tidligere i oppgaven konstateres det at kommentarfeltet er en kime til frustrasjon, spesielt for de journalistene som startet i yrket før kommentarfeltet var hva det er i dag (Ferrucci & Wolfgang, 2021, s. 1013). Det kan med andre ord tenkes at alder, og år med erfaring i nyhetsrommet, gjør journalister mer avvisende og opptatte av å tydeliggjøre skille mellom seg selv og de som kommenterer. Dette stemmer overens med holdningene til “the combative guardian”.

Som en forlengelse av dette blir det også konstatert at de journalistene som har startet karrieren i nyere tid er mer åpne for kommentarfelt, og er mer sannsynlig å oppsøke dem, og oppmuntre til deltakelse (Ferrucci & Wolfgang, 2021, s. 1014). Dette stemmer overens med holdningene til “the willing collaborator”.

Dette blir delvis bekreftet i egne funn, spesifikt gjennom uttalelser til M30. Vedkommende gir uttrykk for en lavere terskel hva gjelder kommentarer, og en høyere toleranse for uttalelser så lenge de er innenfor ytringsfrihetens grenser.

Det er forøvrig den yngste, og dermed også "ferskeste" av kildene som utfordrer teorigrunnlaget.

Vi skal jo legge til rette for det offentlige ordskiftet. Et kommentarfelt er et godt forsøk på å utvide hvilke verktøy vi har for å oppnå det, utover for eksempel leserinnlegg. Jeg har selv stått og argumentert for at vi må holde kommentarfeltene åpne. Nå angrrer jeg på det, K27

Hun fortsetter:

Jeg tror kanskje jeg har blitt litt mer kynisk. Men poenget mitt er kanskje at Aftenbladets kommentarfelt ikke er en viktig brikke i demokratiet i Norge, og bidrar ikke enormt til det offentlige ordskiftet, men det kan være en fordel for oss som avis. Om det bidrar stort i det større samfunnsoppdraget? Nei, K27.

Hva kan være årsaken til at en person som har blitt sosialisert inn i nyhetsrommet i nyere tid på mange måter er mer skeptisk til kommentarfeltet enn den eldste kilden i oppgaven? En forklaring på dette kan være nettopp rollen vedkommende har hatt de årene hun har jobbet.

Stilling og rolle

Holdningene til kildene kan også knyttes opp mot hva slags rolle de har, og hvor nylig de hadde sittet som frontsjef. Ansvar et en kjenner på i forbindelse med dette blir beskrevet av K27:

Min erfaring som frontsjef når det gjelder kommentarfelt er at det er lett å glemme, men farlig å glemme. Du skal ha oversikt over nyhetsmeldinger og tips, styre forsiden, publisere og se gjennom saker, endre titler, publisere på sosiale medier og følge med i kommentarfelt både på Aftenbladet og SoMe. Hvis det er to trafikkulykker og en Viking-kamp så er det jo noe du må prioritere ned, og da blir det fort kommentarfeltet, K27.

Spesielt knyttes mye av holdningene menneskene i disse posisjonene har opp mot journalistikkens selvjustis.

“Du kan gjøre alt riktig, også er det en setning, også er du felt i PFU”, K27.

Dette støtter også M55 opp under, som selv er redaktør.

“Du må være klar over at redaktøransvaret innbefatter det som blir kommentert. Hvis problematiske kommentarer blir liggende for lenge kan du risikere å bli felt både i PFU, men også i retten”, M55

Dette fenomenet kommer frem også i empiriske studier som viser at journalister og redaktører er nølende hva gjelder å engasjere seg i kommentarfelt, selv når de ser på dette som normativt ønskelig (Wright et al, 2020, s. 109).

Uten at det blir konstatert eksplisitt kan det være rimelig å anta at redaktører og journalister med frontsjefoppgaver er mer opptatt av dette, fordi de i større grad står ansvarlige for innholdet enn det en ordinær journalist gjør. Det er likevel vanskelig å trekke direkte linjer

mellom forskningen og egne funn i dette argumentet, da forskningen ikke har funnet sted i Norge. Forskningen kan dermed ikke si noe om den norske, journalistiske selvjustisen, og dens innvirkning på praksis.

Det kan for øvrig tenkes at denne faktorens innvirkning, spesifikt i forbindelse med redaktørrollen, kan ha noe med denne rollens "objektive ansvar". Dette viser til hvordan redaktører i Norge overtar juridisk ansvar for det som blir skrevet i avisen, og dermed også vil bli mottaker for eventuelle represalier. Dette kommer blant annet til syne gjennom hvordan redaktørens ansvar omfatter alt som publiseres, også kommentarer (Brurås, 2020, s. 58- 59).

Det objektive ansvaret til redaktøren blir forøvrig ikke gjennomført fullt ut i rettspraksis, da en ofte legger til grunn et felles ansvar mellom redaktøren og forfatteren eller journalisten (Brurås, 2020, s. 59). Det kan kanskje forklare hvordan en frontsjef kan bli mer skeptisk til kommentarfelt, ikke bare fordi de utsettes for det i større grad, men fordi det er mer på spill. Det kan med andre ord være en bevissthet rundt faktiske konsekvenser og sanksjoner knyttet til en spesifikk stilling som kan være en faktor som innvirker på journalistenes holdninger rundt kommentarfelt.

Forskningen er noe delt, spesielt når det kommer til redaktørrollen. Når Wolfgang (2021) beskriver "the combative guardian", trekkes et eksempel frem. Dette eksempel var en redaktør, som hevdet at innholdet som ble generert i kommentarfelt aldri ville blitt publisert i en avis (s. 145).

Samtidig trekkes et annet redaktøreksempel frem, når "the reluctant ally" beskrives. Denne redaktøren mente journalister burde være mer åpne for å engasjere seg i kommentarfeltet, istedenfor å kun poste innhold for så å forvente at kommentatorene ville bruke det på en positiv måte (Wolfgang, 2021, s. 149).

Dette er en tankegang som M55 gjentar nesten ordrett, om ikke litt mer spenstig:

Den gamle strategien vi "gubbemedier" har hatt tidligere er å dele en sak, og så stikke. Det er litt som å invitere til fest også dra på hytta. Alt kan skje. Skal du få noe ut av det så må du bli hjemme og snakke med folk på den festen. Det er en ny tankegang for mange journalister, for de er ikke vant til å diskutere journalistikken sin "irl" med lesere, M55.

Men, det kan virke som at manglende aktiv deltakelse i kommentarfelt ikke nødvendigvis bunner i en motvillighet til å samhandle med dem som benytter det.

Ressurser innad i organisasjonen

Det er nemlig viktig å påpeke at eventuelle reservasjoner hva gjelder å delta aktivt som journalist i et kommentarfelt svært ofte bunner i tid- og ressursbruk (Wolfgang, 2021, s. 140). Journalister i forskningen trakk frem at en av de viktigste faktorene for god moderering var nok ressurser. En redaktør sa at sidene med best moderering ikke bare hadde nok ressurser, men også brukte dem på riktig måte (Wolfgang, 2021, s. 150).

Mangel på ressurser har stor innvirkning på hvordan kildene ser på moderering. Innad denne faktoren er kildene fokusert på forskjellen mellom ideal og realisme. De har med andre ord alle en formening om hvordan moderering utføres på best mulig måte, men er usikre på om ressursbruken vil stemme overens med nytteverdien.

Nyhetsmedier har tradisjonelt gitt modereringsansvar til journalister innad det respektive mediehuset. Ifølge Ferucci og Wolfgang (2021) er dette fortsatt den mest ideelle løsningen. Journalistkontrollerte kommentarfelt har potensiale til å fostre saklig engasjement og bidra til å fraråde usaklig deltakelse. Dessverre er dette noe som fungerer best når kommentararenaene er små. I store mediehus er ikke dette nødvendigvis et gjennomførbart alternativ (s. 1011). Stavanger Aftenblad kan absolutt omtales som et større mediehus, noe som kan være bakgrunnen for at flere av kildene beskriver utfordringer i forbindelse med moderering og ressursbruk.

Spesielt blir det faktum at journalistene aktivt må skru på kommentarfelt på Aftenbladets URL trukket frem.

“Da tror jeg vi automatisk har færre saker med kommentarfelt enn det vi egentlig kunne hatt. Folk kommer ikke på det fordi vi har for dårlig tid”, M30.

Det bekrefter også K47, som beskriver hvilke følger dette kan ha:

“Jeg synes vi har for lite debatt nå. Det er fordi vi har en tendens til å glemme å åpne kommentarfeltene. Da tror jeg vi går glipp av en dimensjon i demokratiet”, K47.

Et sted der kommentarfeltet ikke i utgangspunktet er stengt, og dermed kan bidra til den debatten K47 mener mangler på Aftenbladets URL, er på Facebook. En overraskende faktor som kom frem i intervjuene var hva type kommentarfelt hadde å si for kildenes holdning til kommentarfeltet.

Hvor kommentarfeltet er

Alle kildene beskrev en liten gruppe, hovedsakelig menn, som ansvarlige for de fleste kommentarene på avisens egen URL. Innad forskningen blir kommentarfeltet på avisers URL ofte beskrevet som en ”slagmark”. En måte å stoppe retorikken som førte til et slikt adjektiv har vært å enten stenge kommentarfelt fullstendig eller flytte moderatoransvar til Facebook. Håpet er at identifisering fører til at de mest ekstreme kommentatorene blir mer tilbakeholdne (Ferrucci & Wolfgang, 2021, s. 1011).

Stavanger Aftenblad moderer selv kommentarfeltene på Facebook, i motsetning til avisene i forskningen. De har heller utkontraktert (outsourced) moderering av kommentarfelt på egen URL, i tillegg til å benytte verktøyet Disqus.

Det som stemmer overens i forskning og egne funn er det faktum at journalister er mer positive til kommentarfeltet på sosiale medier.

“Jeg har inntrykk av at det er litt andre mennesker på Facebook”, K47.

Ikke bare er det andre mennesker ifølge kildene, flere slipper også til.

“Jeg tror det er veldig få nye som får komme inn i kommentarfeltet på Aftenbladets sider. Jeg antar det er enklere for flere mennesker å komme til på Facebook”, K27.

Det kan tenkes at en mer positiv holdning til kommentarfelt på sosiale medier bunner i grunntanken bak det å benytte Facebook i det hele tatt, nemlig å holde kommentatorer mer ansvarlige i en forlengelse av å være identifiserbare (Wolfgang, 2021, s. 148).

Om kommentatorene er identifiserbare eller ikke er en ting, en annen ting er hvilke saker de velger når de først kommenterer. Fordi dette er valg som går igjen er altså to faktorer som innvirker på journalistens holdning til kommentarfelt, hvilken type journalistikk og type sak.

Type journalistikk og type sak

Det ble nemlig tydelig i intervjuer at holdninger til hvordan kommentarfelt skulle modereres var sterkt knyttet opp mot hva slags sak det var. Temaer beskrevet som “brennbare”, som identitetspolitikk, men også strøm, vindkraft og “politikk langt ut i fløyene”, fører mer ofte enn ikke til stengte kommentarfelt.

“Vi hadde en reportasje fra Pride der kommentarfeltet veldig raskt ble så stygt at vi bare måtte stenge det med umiddelbar virkning”, M55.

At hva sakene handler om har noe å si for hvorvidt kildene mener kommentarfelt skal være åpne, og hvor åpne de er for å lukke dem, er gjennomgående.

Jeg tror jo det handler om hva slags saker en velger å ha kommentarfelt på. Hvis det er en sak som er veldig kontroversiell så kan du få noen kommentarer deretter. Det er en del saker som er veldig harde, der folk ikke snakker med innestemme. I sånne saker har jeg nok ganske raskt innsett at dette gikk litt over styr og besluttet å stenge, M30.

Kildene trekker også frem hvordan type journalistikk spiller inn.

Jeg merker at det er forskjell på kollegaene mine. Noen mener at åpne kommentarfelt gir en dimensjon til saker som kan være bra, andre tror jeg aldri har åpnet et kommentarfelt. Det tror jeg handler mye om hva slags type journalistikk du driver med, M55.

Dette støttes opp av K27, som har merket det hun selv omtaler som en overraskende endring etter å ha gått over til kulturjournalistikk.

“Jeg vet ikke om det er fordi jeg skiftet felt, fra lokal til kultur, men jeg føler jeg fikk flere mail før, med tilbakemeldinger. På godt og vondt”, K27.

Et spesifikt eksempel er spesielt de sakene innad felt som kan sies å være relativt subjektive.

“Det er aldri noe debatt i kommentarfeltet de gangene jeg anmelder plater. Og det er jo en gyllen anledning”, K27.

Kommentatorene på Aftenbladets nettsider ser ikke ut til å være interessert i denne typen meningsutveksling.

“De bruker ikke kommentarfeltene til å gi tilbakemelding på terningkast, de bruker det bare til å få ut frustrasjon og sinne på helt andre saker, ikke nødvendigvis der det er noe spesifikt å debattere”, K27.

Kildene er med andre ord ikke avvisende til debatt og tilbakemeldinger, men opplever allerede tidlig i karrieren kommentarfelt med såpass hard retorikk, i såpass spesifikke sammenhenger, at de i enkelte kontekster får en mer kynisk holdning. Dette kan foreslå at det absolutt finnes faktorer som påvirker journalisters holdning til kommentarfelt, men at disse er mer nyanserte enn tidligere antatt i teorigrunnlaget.

5.0 Konklusjon

Både teorigrunnlaget og egne funn gir innsikt i oppgavens problemstilling:

Hvordan påvirker individuelle faktorer blant journalister i Stavanger Aftenblad deres holdning til kommentarfelt og moderering av disse?

Teorien deler journalister inn i kategorier basert på holdninger de har til kommentarfelt og hvordan de forholder seg til disse. Kategoriseringen kan settes i kontekst ved å vise til faktorer forskningen finner hos den enkelte journalist, som alder, erfaring og stilling.

Både forskning og egne funn indikerer at det i dag er få journalister som kan plasseres i en enkelt kategori, og at det tidligere harde skille mellom ulike holdninger i et nyhetsrom er i ferd med å viskes ut.

Faktorer som alder og erfaring kan se ut til å ha mindre å si for journalistenes holdninger, samtidig som type journalistikk og sak, og hva slags rolle vedkommende har i mediehuset fortsatt har en viss innvirkning. Det er den yngste og den eldste av kildene mine som innehar

de “strengeste” holdningene til kommentarfeltet. Det de har til felles er at de er det to som i nyere tid har måttet forholde seg mest til det. Når vi setter dette i sammenheng med faktoren som har med hvordan journalistene selv beskriver dem som benytter kommentarfeltet, er det rimelig å anta at dette gir journalister mindre tiltro til det.

På mange måter kan det virke som at journalister er mer enige enn tidligere. Samtidig som de ulike “trolljegerne” fortsatt kan være uenige om detaljer, er målet det samme. I dag har med andre ord individuelle faktorer en viss innvirkning på journalistenes holdninger, og hvordan de forholder seg til kommentarfelt, men de påvirker vesentlig mindre enn tidligere.

Litteraturliste

Brevik, S.M. (2022, 6. september). Hvorfor må du si det? *Stavanger Aftenblad*.

<https://www.aftenbladet.no/meninger/kommentar/i/8JwwEW/hvorfor-maa-du-si-det>

Brurås, S. (2020). *Etikk for journalister* (6. utg.). Fagbokforlaget.

Ferucci, P. & Wolfgang, J.D. (2021). *Inside or out? Perceptions of how Differing Types of Comment Moderation Impact Practice*. *Journalism Studies*, 22(8), 971- 1102,

<https://doi.org/10.1080/1461670X.2021.1913628>

Garvik, O. (2023, 9. mars). *Stavanger Aftenblad*. Store Norske Leksikon.

https://snl.no/Stavanger_Aftenblad

Gundersen, C.G. (2019, 24. januar). *Aftenbladet vil moderere nettdebatten tøffere*. *Stavanger Aftenblad*. [https://www.aftenbladet.no/meninger/i/e1Q8By/aftenbladet-vil-moderere-](https://www.aftenbladet.no/meninger/i/e1Q8By/aftenbladet-vil-moderere-nettdebatten-toeffere)

[nettdebatten-toeffere](https://www.aftenbladet.no/meninger/i/e1Q8By/aftenbladet-vil-moderere-nettdebatten-toeffere)

Jacobsen, D.I. (2022). *Hvordan gjennomføre undersøkelser: innføring i samfunnsvitenskapelig metode* (4. utg.). Cappelen Damm Akademisk.

Medienorge. (2022, 28. april). *Ti største aviser*.

<https://www.medienorge.uib.no/statistikk/medium/avis/353>

Pressens Faglige Utvalg, (2020). *Vær Varsom- plakaten*. <https://presse.no/pfu/etiske-regler/vaer-varsom-plakaten/>

Sjøvaag, H. (2020). *Journalistikkens problem: demokrati, økonomi og teknologi*.

Universitetsforlaget.

Wolfgang, J.D. (2021). *Taming the “Trolls”: How Journalists Negotiate the Boundaries of Journalism and Online Comments*. *Journalism*, 22(1), 139- 156,

<https://doi.org/10.1177/1464884918762362>

Wright, S., Jackson, D. & Graham, T. (2019). *When Journalists Go “Below the Line”:
Comment Spaces at The Guardian (2006- 2017)*. Journalism Studies, 21(1), 107- 126,
<https://doi.org/10.1080/1461670X.2019.1632733>

Østbye, H., Helland, K., Knapkog, K., Larsen, L.O. & Moe, H. (2013). *Metodebok for
mediefag* (4. utg.). Fagbokforlaget.

Vedlegg: Intervjuguide

Trolljegerne: Hvordan påvirker individuelle faktorer blant journalister i Stavanger Aftenblad deres holdning til kommentarfelt og moderering av disse?

Formalia

Alder:

Nåværende stilling:

Tidligere (relevante) stilling(er):

Yrkesaktive år som journalist:

Spørsmål

1. Hvilke reglement har Stavanger Aftenblad i forbindelse med kommentarfelt, og hvilke tanker har du rundt det?
2. Hvordan prioriterer/organiserer redaksjonen moderering av kommentarfeltet?
 - 2.1 Fungerer det/rimelig ressursbruk?
3. Har du jobbet med moderering før?
 - 3.1 I hvilken sammenheng (som vaksjef eller noe annet?)
 - 3.2 Hvis ja, hvordan modererte du? (hva var praksis, slettet du kommentarer eller var du mer involvert)
 - 3.3 Hva slags erfaringer gjorde du deg i forbindelse med dette?
4. Er det et tilfelle du har moderert som du husker godt, og som du kan ta meg gjennom gangen i? (hva handlet artikkelen om, hvor var kommentarfeltet, hva handlet debatten om, hva gjorde at det er en situasjon du husker)
5. Hva slags inntrykk har du av de som bruker kommentarfelt?
6. Hvilke betydning har kommentarfelt for journalistikkens (normative) rolle?
7. Hvilken betydning har kommentarfelt for ditt journalistiske arbeid?
8. Hva tror du er den beste måten for en journalist å forholde seg til kommentarfelt?
9. Leser du kommentarer på egne saker selv når du ikke har modereringsansvar?
 - 9.1 Hvis ja, hvorfor?
 - 9.2 Hva ser du etter?

9.3 “Bruker” du kommentarene til noe?